

Asia C-869/19

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

28.11.2019

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Tribunal Supremo (ylin tuomioistuin; Espanja)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

27.11.2019

Valittaja:

L

Vastapuoli:

Banco de Caja España de Inversiones, Salamanca y Soria, S.A.U.

[– –] [Asian ja ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen tunnistetiedot]

TRIBUNAL SUPREMO (YLIN TUOMIOISTUIN)

Siviiliasioiden jaosto

[– –] [Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen jäsenten tunnistetiedot]

Madrid, 27.11.2019.

[– –] [Esittäjän tunnistetiedot]

TOSISEIKAT

ENSIMMÄINEN.- *Pääasia, jossa ennakkoratkaisupyyntö esitetään [alkup. s. 2]*

1.- L on tehnyt kassaatiovalituksen Audiencia Provincial de Valladolidin (Valladolidin maakunnallinen ylioikeus) ensimmäisen jaoston 13.1.2017 antamasta tuomiosta 19/2017 [– –].

2.- [–] Asiassa katsottiin asianmukaiseksi pyytää ennakkoratkaisua unionin tuomioistuimelta, minkä vuoksi päätettiin kuulla asianosaisia kyseisen pyynnön esittämisen aiheellisuudesta

3.- Valittajana oleva kuluttaja esittää, että asiassa on aiheellista esittää ennakkoratkaisukysymys, ja vastapuolena oleva rahalaitos vastustaa sitä, koska se katsoo, että ”unionin oikeudella ei voida velvoittaa kansallista tuomioistuinta jättämään soveltamatta kansallisia menettelysääntöjä”, kuten esimerkiksi sääntöjä, joilla määrätään, että tuomioiden on oltava yhteneväisiä asianosaisten vaatimusten kanssa.

4.- Pääasian asianosaisia ovat L, valittajana [–] ja Banco de Caja España de Inversiones, Salamanca y Soria, S.A.U., vastapuolena [–].

OIKEUDELLISET PERUSTEET

ENSIMMÄINEN.- Tiivistelmä tosiseikoista

1.- 22.3.2006 rahalaitos Banco de Caja España de Inversiones, Salamanca y Soria, S.A.U. (jäljempänä Banco Ceiss) myönsi L:lle (jäljempänä valittaja tai kuluttaja) 120 000 euron kiinnelainan kotina käytettävän asunnon hankkimista varten. Lainanottajan piti maksaa laina takaisin 30 vuodessa 360 kuukausierässä. Sopimukseen sisältyivät Banco Ceissin ennalta laatimat yleiset ehdot.

2.- Lainan vuosikorko oli 3,350 % ensimmäisenä vuonna. Tämän jälkeen sovellettiin muuttuvaa korkoa, joka muodostetaan [alkup. s. 3] lisäämällä 0,52 % vuoden euriboriin. Sopimuksessa oli kuitenkin vielä ehto, jossa määrättiin, että lainan vuosittainen korko ei ole koskaan vähemmän kuin 3 % (vähimmäiskorkoehto). Kun euribor laski huomattavasti vuonna 2009, tämä ehto esti lainan koron laskemisen alle 3 %:iin vuodessa.

3.- Kuluttaja nosti vuoden 2016 tammikuussa pankkia vastaan kanteen, jossa se vaati, että vähimmäiskorkoehto on todettava pätemättömäksi kohtuuttomana, koska se ei ole avoin, sillä pankki ei ollut antanut hänelle asianmukaisesti tietoja kyseisen ehdon olemassaolosta ja sen merkittävyydestä sopimuksen rakenteessa.

4.- Vähimmäiskorkoehdon pätemättömyyttä koskevan vaatimuksen lisäksi lainanottaja vaati, että palkki palauttaa sille kyseisen ehdon perusteella perusteettomasti perityt määrät kokonaisuudessaan. Toissijaisesti hän vaati, että jos määriä ei päätetä määrätä palautettaviksi kokonaisuudessaan, pankki palauttaa sille 9.5.2013 jälkeen perityt määrät.

5.- Banco Ceiss kiisti vaatimuksen 4.3.2016 esittämällään kirjelmällä. Se vetosi siihen, ettei vähimmäiskorkoehto ollut kohtuuton, koska lainanottajalle oli annettu tieto sen sisällyttämisestä sopimukseen.

6.- Ensimmäisen asteen tuomioistuin antoi tuomion 6.6.2016. Se totesi siinä, että avoimuuden puuttumisen vuoksi vähimmäiskorkoehto oli kohtuuton. Se

kuitenkin määräsi Banco Ceissin palauttamaan lainanottajalle ainoastaan kyseisen ehdon perusteella 9.5.2013 jälkeen perityt määrät korkoineen, koska se sovelsi Tribunal Supremoon ensimmäisen jaoston 9.5.2013 antamassa tuomiossa 241/2013 vahvistettua oikeuskäytäntöä. Se myös velvoitti Banco Ceissin vastaamaan oikeudenkäyntikuluista.

7.- Banco Ceiss teki ensimmäisen oikeusasteen tuomiosta valituksen 14.7.2016 esittämällään kirjelmällä. Valituksessaan se riitautti päätöksen, jolla se velvoitettiin vastaamaan oikeudenkäyntikuluista, koska se katsoi, että kannetta ei ollut hyväksytty kokonaan vaan osittain. Lainanottaja vastusti valituksen hyväksymistä 20.7.2016 esittämällään kirjelmällä. **[Alkup. s. 4]**

8.- Ennen kuin Audiencia Provincial antoi ratkaisun valituksesta, Euroopan unionin tuomioistuin antoi 21.12.2016 tuomion yhdistetyissä asioissa C-154/15, C-307/15 ja C-308/15 (ECLI:EU:C:2016:980). Sen tuomiolauselmassa unionin tuomioistuin totesi, että direktiivin 93/13/ETY 6 artiklan 1 kohta on esteenä kansalliselle oikeuskäytännölle, jolla ehdon kohtuuttomuuden toteamiseen liittyvät palauttamista koskevat vaikutukset rajataan ajallisesti ainoastaan summiin, jotka on maksettu sen jälkeen, kun kyseisen ehdon kohtuuttomuuden todennut tuomioistuimen ratkaisu on annettu. Kansallinen oikeuskäytäntö, johon unionin tuomioistuin viittaa, on Tribunal Supremoon ensimmäisen jaoston 9.5.2013 antamaan tuomioon 241/2013 sisältyvä oikeuskäytäntö.

9.- Audiencia Provincial antoi valituksen ratkaisseen tuomion tämän jälkeen, 13.1.2017. Se hyväksyi valituksen, koska se katsoi, että kanne oli hyväksytty osittain, ja kumosi ensimmäisen oikeusasteen päätöksen, jolla Banco Ceiss velvoitettiin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

10.- Audiencia Provincial ei maininnut tuomiossaan unionin tuomioistuimen 21.12.2016 antamaa tuomioita eikä muuttanut ensimmäisen oikeusasteen tuomion päätöstä kohtuuttoman vähimmäiskorkoehdon pätemättömyyden palauttamista koskevista vaikutuksista, koska se ei ollut valituksen kohteena.

11.- Lainanottaja on tehnyt kassaatiovalituksen Audiencia Provincialin tuomiosta tähän Tribunal Supremoon. Valituksessa hän vetoaa siihen, että koska valituksenalaisessa tuomiossa ei sovelleta unionin tuomioistuimen 21.12.2016 antamassa tuomioissa vahvistettua oikeuskäytäntöä eikä päätetä viran puolesta vähimmäiskorkoehdon perusteella maksettujen määrien palauttamisesta kokonaisuudessaan, sillä rikotaan muun muassa Espanjan siviililain (Código Civil) 1303 §:ää (jossa säädetään velvoitteiden ja sopimusten pätemättömyyteen liittyvistä palauttamista koskevista vaikutuksista) suhteessa direktiivin 93/13/ETY 6 artiklan 1 kohtaan, jonka mukaan kohtuuttomat ehdot eivät sido kuluttajia. **[Alkup. s. 5]**

12.- Vastapuolena oleva pankki vastustaa valitusta. Se väittää, että kuluttajan vaatimus on dispositiivisen periaatteen vastainen, sillä kuluttaja ei ollut tehnyt valitusta ensimmäisen oikeusasteen tuomiosta ehdon kohtuuttomuuden

palauttamista koskevien vaikutusten ajallisen rajoittamisen riittäytämiseksi, minkä vuoksi ei ollut ollut asianmukaista, että Audiencia Provincial olisi päättänyt, että ehdon kohtuuttomaksi toteamiseen liittyvän palauttamisen olisi koskettava koko määrää.

TOINEN.- *Euroopan unionin oikeus*

1.- Euroopan unionin oikeuden säännös, jonka tulkinnasta on epäselvyyttä suhteessa vähimmäiskorkoehdon kohtuuttomaksi toteamisen vaikutuksiin, on kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY 6 artiklan 1 kohta, jossa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen sopimuksen kohtuuttomat ehdot eivät sido kuluttajia niiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja että sopimus jää muilta osin osapuolia sitovaksi, jos sopimus voi olla olemassa ilman kohtuuttomia ehtoja”.

2.- Unionin tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa C-154/15, C-307/15 ja C-308/15 21.12.2016 antama tuomion (ECLI:EU:C:2016:980) tuomiolauselmassa todetaan seuraavaa:

”Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY 6 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle oikeuskäytännölle, jolla rajataan ajallisesti ne palauttamista koskevat vaikutukset, jotka liittyvät elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan väliseen sopimukseen sisältyvän ehdon tämän direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun kohtuuttomuuden toteamiseen tuomioistuimessa, vain niihin summiin, jotka on maksettu perusteettomasti tällaisen ehdon perusteella sen ratkaisun antamisen jälkeen, jolla tuomioistuin on todennut kohtuuttomuuden”.

KOLMAS.- *Kansalliset oikeussäännöt, joihin pääasia liittyy*

1.- Espanjan siviililain 1303 §:ssä säädetään velvoitteen pätemättömäksi toteamisesta johtuvasta palauttamisvelvollisuudesta ja sen sanamuoto on seuraava: **[alkup. s. 6]**

”Jos sopimusvelvoite todetaan pätemättömäksi, sopimuspuolten on palautettava toisilleen sopimuksen kohde, tuotto ja hinta korkoineen, ellei seuraavissa pykälissä säädetystä muuta johdu”.

2.- Tribunal Supremon 9.5.2013 antamassa tuomioissa 241/2013 (ECLI:ES:TS:2013:1916) todettiin pätemättömiksi ryhmäkanteen vastaajana olleiden pankkien kuluttajien kanssa tekemien tiettyjen sopimusten yleisiin ehtoihin sisältyvät vähimmäiskorkoehdot, koska ne eivät olleet avoimia, mutta siinä rajattiin ajallisesti pätemättömyyden palauttamista koskevat vaikutukset, kun siinä päätettiin, että ne eivät koske ennen tuomion julkaisemispäivää suoritettuja maksuja. Tämä oikeuskäytäntö vahvistettiin useissa tämän jälkeen annetuissa tuomioissa.

3.- Unionin tuomioistuimen 21.12.2016 antamassa tuomiossa todettiin, että tässä oikeuskäytännössä vahvistettu ehdon pätemättömyyden palauttamista koskevien vaikutusten ajallinen rajoittaminen on direktiivin 93/13/ETY 6 artiklan 1 kohdan vastaista. Tribunal Supremon ensimmäinen jaosto muutti oikeuskäytäntöään 24.2.2017 antamastaan tuomioista 123/2017 lähtien ja otti käyttöön unionin tuomioistuimen tuomioon sisältyvän oikeuskäytännön.

4.- Silloin kun Euroopan unionin tuomioistuin antoi tämän tuomion, Espanjan tuomioistuimissa oli käsiteltävänä kymmeniä tuhansia kohtuuttomien ehtojen pätemättömyyttä koskevia oikeusriitoja, joista suurin osa koski vähimmäiskorkoehtoa, osa näistä oli vielä ensimmäisessä oikeusasteessa ja osa jo toisessa asteessa tai kassaatioasteessa. Useissa näistä oikeusriidoista kuluttajat olivat vaatineet kanteissaan ensisijaisesti tai toissijaisesti, että perusteettomasti maksettujen summien palauttaminen rajataan 9.5.2013 jälkeen maksettuihin määriin. Tämä vaatimus tehtiin Tribunal Supremon ensimmäisen jaoston 9.5.2013 antamassa tuomiossa 241/2013 vahvistetun oikeuskäytännön mukaisesti, koska unionin tuomioistuimen tuomiota 21.12.2016 ei tuolloin vielä ollut annettu.<

5.- Näin on myös tämän oikeusriidan kuluttajan vaatimusten osalta, sillä hän on vaatinut ajallisesti rajattua palauttamista toissijaisesti suhteessa määrän palauttamiseen kokonaisuudessaan. Kuluttaja ei tehnyt valitusta ensimmäisen oikeusasteen tuomiosta, jossa hylättiin hänen ensisijainen vaatimuksensa ja hyväksyttiin vain hänen toissijainen [alkup. s. 7] vaatimuksensa, ajankohtana, jolloin unionin tuomioistuimen tuomioita 21.12.2016 ei vielä ollut annettu ja annettu tuomio oli kansallisen oikeuskäytännön mukainen. Valituksen teki ainoastaan vastapuolena oleva pankki, joka vaati kumoamaan päätöksen, jolla se oli velvoitettu korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

6.- Muissa tapauksissa kuluttajat olivat kanteissaan vaatineet perusteettomasti maksettujen määrien palauttamista kokonaisuudessaan mutta eivät olleet valittaneet tuomiosta, jossa siitä huolimatta, että ehto todettiin pätemättömäksi, ehdon perusteella maksettujen määrien palauttaminen rajattiin ajallisesti perustuen Tribunal Supremon ensimmäisen jaoston 9.5.2013 antamasta tuomiosta 241/2013 alkunsa saaneeseen kansalliseen oikeuskäytäntöön, jolla palauttaminen rajattiin kyseisen päivän jälkeen maksettuihin määriin, joten ainoastaan vastapuolena oleva pankki teki valituksen.

7.- Oikeusriidoissa, joissa on ollut kyse tällaisista olosuhteista, on usein pohdittu sitä, voivatko kuluttajat jälkeinpäin kanteensa nostamisen tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioon, jossa vähimmäiskorkoehdon palauttamista koskevaa vaikutusta rajattiin, tyytymisen jälkeen mukauttaa vaatimuksensa unionin tuomioistuimen 21.12.2016 antamaan tuomioon ja vaatia perusteettomasti maksetun määrän palauttamista kokonaisuudessaan.

8.- On myös pohdittu sitä, pitäisikö huolimatta siitä, että kuluttaja ei ole valittanut tuomiosta, jossa kohtuuttomaksi toteamisen liittyviä palauttamista koskevia vaikutuksia on rajattu ajallisesti, koska mainittua unionin

tuomioistuimen tuomiota ei ollut vielä annettu, ja valituksen on tehnyt vain rahalaitos, tuomioistuimen, joka antaa ratkaisun valituksesta kyseisen unionin tuomioistuimen tuomion jälkeen, vaikka viran puolesta päättää perusteettomasti maksettujen määrien palauttamisesta kokonaisuudessaan unionin tuomioistuimen 21.12.2016 antamassa tuomiossa asetetun oikeuskäytännön perustella.

9.- Espanjan siviiliprosessia ohjaavat määräämisperiaate, prosessitoimien preklusion periaate, mutatio libelli –kiellon eli kanteen muuttamisen kieltämisen periaate, dispositiivinen periaate ja, valitusten yhteydessä ja läheisesti dispositiiviseen periaatteeseen liittyen, reformatio in peius -kiellon periaate.

10.- Siviiliprosessilain (Ley de Enjuiciamiento Civil) 216 §:ssä säädetään seuraavaa: [alkup. s. 8]

”Määräämisperiaate.

”Siviilituomioistuimet ratkaisevat niiden käsiteltäväksi saatetut asiat asianosaisten esittämien tosiseikkojen, todisteiden ja vaatimusten perusteella, ellei lailla joissakin yksittäisissä tapauksissa toisin säädetä.”

11.- Siviiliprosessilain 218 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Tuomioistuinratkaisujen kattavuus ja dispositiivisuus. Perustelut.

«1. Tuomioistuinratkaisujen on oltava selviä ja täsmällisiä, ja niissä on vastattava oikeudenkäynnin aikana asianmukaisella hetkellä esitettyihin asianosaisten vaatimuksiin ja väitteisiin. Ratkaisuihin on sisällytettävä vaaditut toteamukset tuomitsemalla tai vapauttamalla vastaaja, ja niillä on ratkaistava kaikki asiassa riidanalaiset kysymykset, joista on ollut tilaisuus lausua.

[[–]] Tuomioistuin tekee ratkaisunsa asiassa sovellettavien säännösten mukaisesti, eikä se saa poiketa kanteessa muotoillusta asian kohteesta ottamalla käsiteltäväkseen muita tosiseikkoja tai oikeudellisia seikkoja kuin ne, joihin asianosaiset ovat halunneet vedota, vaikka asianosaiset eivät olisi viitanneet tai vedonneet säännöksiin asianmukaisesti.”

12.- Siviiliprosessilain valitusta käsittelevän 465 §:n 5 momentissa säädetään seuraavaa:

”Valitusasiassa annettu päätös tai tuomio voi koskea yksinomaan valituksessa ja mahdollisesti 461 §:ssä tarkoitettuja vastapuolen vastauksessa tai vastavalituksessa esitettyjä kohtia ja seikkoja. Ratkaisu ei voi olla valittajalle vastainen, paitsi jos tämä johtuu siitä, että asiassa on hyväksytty alun perin vastapuolena olleen valitus kyseessä olevasta ratkaisusta.”

13.- Siviiliprosessilain 412 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Sen jälkeen kun oikeudenkäynnin kohde on kannekirjelmässä, vastaajan vastauksessa ja mahdollisessa vastakanteessa muotoiltu, asianosaiset eivät voi sitä enää muuttaa.”

14.- Espanjan Tribunal Constitucional (perustuslakituomioistuin) on todennut, että jotkin näistä periaatteista, esimerkiksi reformatio in peius -kiellon periaate ja joiltain osin dispositiivien periaate, on varmistettu perustuslailla Espanjan perustuslain 24 artiklassa tunnustetulla oikeudella tehokkaasiin oikeussuojakeinoihin (josta on vastaavasti määrätty Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa). Jos hyväksytään, että tuomioistuimet voivat muuttaa valittajan riitauttamaa ratkaisua viran puolesta valittajan vahingoksi, otetaan käyttöön tekijä, jolla saattaa olla ennalta ehkäisevä vaikutus lailla säädettyjen oikeussuojakeinojen käyttämiseen, [alkup. s. 9] mikä on vastoin tehokasta oikeussuojaa, jonka tarjoamiseen tuomioistuimet ovat velvoitettuja.

15.- Nämä prosessuaaliset periaatteet ovat olleet perusteena sille, että Audiencia Provincial on päätöksessään lausunut ainoastaan Banco Ceissin valituksessaan esittämästä kysymyksestä. Vaikka mitään nimenomaista sensuuntaista perustelua ei ole, on selvää, että Audiencia Provincial ei päättänyt rahalaitoksen vähimmäiskorkoehdon perusteella perimien määrien palauttamisen kokonaisuudessaan siksi, että kuluttaja ei ollut valittanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioista, jossa päätettiin ainoastaan 9.5.2013 jälkeen maksettujen määrien palauttamisesta.

16.- Kuluttaja riitauttaa kassaatiovalituksessaan tämän toiminnan ja väittää, että unionin 21.12.2016 antaman tuomion julkaisemisen jälkeen Audiencia Provincialin olisi pitänyt soveltaa siinä asetettua oikeuskäytäntöä ja päättää viran puolesta vähimmäiskorkoehdon perusteella maksettujen määrien palauttamisesta kokonaisuudessaan, ennen 9.5.2013 maksetut määrät mukaan lukien.

17.- Tässä tapauksessa, samoin kuin monissa muissa Espanjan tuomioistuimissa vireillä olevissa tapauksissa, muodostuu jännite sen periaatteen, jonka mukaan pätemättömäksi todettu kohtuuton ehto ei sido kuluttajaa ja johon sisältyy se, että perusteettomasti maksettujen määrien palauttamisen rajoittaminen ajallisesti on väärin, sekä prosessuaalisten määräämisperiaatteen, preklusioperiaatteen, dispositiivisen periaatteen ja reformatio in peius -kiellon periaatteen välille.

NELJÄS.- *Ensimmäisen kysymyksen esittämisen perusteena olevat tulkintaa koskevat epäselvyydet*

1.- Tribunal Supremo esittää unionin tuomioistuimelle tämän ennakkoratkaisukysymyksen, koska se on epävarma siviiliprosessilain 216 §:ssä, 218 §:n 1 momentissa ja 465 §:n 5 momentissa asetettujen määräämisperiaatteen, dispositiivisen periaatteen ja reformatio in peius -kiellon periaatteen yhdenmukaisuudesta direktiivin 93/13/ETY 6 artiklan 1 kohdan kanssa.

2.- Unionin tuomioistuin on todennut, että reformatio in peius -kiellon periaate perustuu puolustautumisoikeuksien noudattamisen, oikeusvarmuuden ja

luottamuksensuojan periaatteisiin (tuomio 25.11.2008, C-455/06, ECLI:EU:C:2008:650, 47 kohta). **[Alkup. s. 10]**

3.- Unionin tuomioistuin on todennut myös, että kuluttajansuoja ei ole absoluuttinen ja että jäsenvaltioiden institutionaalisen ja menettelyllisen itsemääräämisoikeuden periaatteen perusteella yksityisillä unionin oikeuden mukaan olevat oikeudet turvaavat menettelysäännöt määritellään kansallisessa oikeudessa. Tästä menettelyllisestä autonomiasta ei kuitenkaan saa aiheutua esteitä unionin oikeuden tehokkuudelle. Ei myöskään ole mahdollista se, että Euroopan unionin oikeudessa myönnettyihin oikeuksiin perustuville vaatimuksille annetaan vähemmän suotuisa käsittely kuin samankaltaisille sisäisen oikeuden vaatimuksille.

4.- Kohtuuttomien ehtojen alalla unionin tuomioistuimen 21.12.2016 antamassa tuomiossa (yhdistetyt asiat C-154/15, C-307/15 ja C-308/15) todetaan, että tietyt rajoitukset periaatteen, jonka mukaan kohtuuton ehto ei sido kuluttajaa, tehokkuudelle ovat kohtuullisia, kuten esimerkiksi tuomion lainvoimaisuudesta johtuvat rajoitukset (tuomion 68 kohta) sekä kohtuullisten preklussivisten määräaikojen asettaminen oikeussuojakeinojen käyttämiselle (tuomion 69 kohta).

5.- Viimeaikaisissa tuomioissa unioni tuomioistuin on muistuttanut lainvoiman periaatteen tärkeydestä sekä unionin oikeusjärjestyksessä että kansallisissa oikeusjärjestyksissä, koska sekä oikeusrauhan ja oikeussuhteiden vakauden että hyvän lainkäytön varmistamiseksi on tärkeää, että käytettävissä olevien oikeussuojakeinojen käytön tai näitä oikeussuojakeinoja varten säädettyjen määräaikojen päättymisen jälkeen lainvoimaisiksi tulleita tuomioistuinten ratkaisuja ei voida enää saattaa kyseenalaisiksi (tuomio 24.10.2018, C-234/17, ECLI:EU:C:2018:853), joten unionin oikeudessa ei edellytetä, että kansallisen tuomioistuimen olisi jätettävä soveltamatta kansallisia menettelysääntöjä, joiden perusteella tuomioistuinratkaisu on lainvoimainen, vaikka niiden soveltamatta jättämisellä olisi mahdollista lopettaa unionin oikeuden vastainen kansallinen tilanne (tuomio 29.7.2019, C-620/17, ECLI:EU:C:2019:630).

6.- Espanjan oikeusjärjestyksessä valitus mahdollistaa tuomion tuomiolauselman eri kohtien riitauttamisen erikseen (**[alkup. s. 11]** siviiliprosessilain 458 §:n 2 momentti). Jos kumpikaan asianosaisista ei ole riitauttanut jotakin tuomiolauselman kohtaa, toisen asteen tuomioistuin ei voi todeta sitä tehottomaksi eikä muuttaa sitä. Tämä sääntö on perustansa ja tavoitteensa perusteella jossakin määrin samankaltainen lainvoiman kanssa.

7.- Tästä oikeuteen tehokkaaseen oikeussuojaan liittyvien oikeusvarmuuden, hyvän oikeudenkäytön ja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin kunnioittamisen vaatimukseen perustuvien prosessuaalisten periaatteiden yhtäältä ja toisaalta unionin oikeuden tehokkuusperiaatteen välisestä jännitteestä aiheutuu epävarmuutta määräämisperiaatteen, dispositiivisen periaatteen ja reformatio in peius -kiellon periaatteen mukaisten menettelysääntöjen määräämistä rajoituksista periaatteen, jonka mukaan kohtuuton ehto ei sido kuluttajaa, tehokkuudelle.

Unionin tuomioistuimen 21.12.2016 antaman tuomion mukaan tämä viimeksi mainittu periaate on vastoin ajallisten rajoitusten asettamista kuluttajan kohtuuttoman ehdon perusteella perusteettomasti maksamien määrien palauttamiselle kokonaisuudessaan, mutta se ei ole absoluuttinen ja sille on rajoituksia, jotka liittyvät hyvän oikeudenkäytön periaatteeseen, esimerkiksi lainvoima ja kohtuullisten preklusiivisten määräaikojen vahvistaminen oikeussuojakeinojen käyttämiseksi.

8.- Valitusasiassa, jossa ennakkoratkaisupyyntö esitetään, epävarmuus koskee sitä, onko tuomioistuimen, joka käsittelee vastaajana olleen pankin ainoana tekemää valitusta, päätettävä sen jälkeen, kun unionin tuomioistuimen tuomio 21.12.2016 on annettu, kohtuuttoman ehdon perusteella pankille maksettujen määrien palauttamisesta kokonaisuudessaan, kun kuluttaja ei ole valittanut tuomiosta, mikä saattaisi valittajan epäedullisempaan tilanteeseen.

PÄÄTÖSOSA

[Alkup. s. 12] JAOSTO PÄÄTTÄÄ: Edellä esitetyn perusteella Espanjan Tribunal Supremón ensimmäinen siviiliasioiden jaosto päättää esittää Euroopan unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

Onko direktiivin 93/13/CEE 6 artiklan 1 kohta esteenä prosessuaalisten määräämisperiaatteen, dispositiivisen periaatteen ja reformatio in peius -kiellon periaatteen soveltamiselle, jotka estävät tuomioistuinta, joka käsittelee pankin tekemää valitusta kuluttajan pätemättömäksi todetun vähimmäiskorkoehdon perusteella perusteettomasti maksamien määrien palauttamista ajallisesti rajoittaneesta tuomiosta, päättämästä näiden määrien palauttamisesta kokonaisuudessaan ja valittajan saattamisen tämän johdosta epäedullisempaan asemaan siksi, että kuluttaja ei ole valittanut kyseisestä rajoituksesta?

[--]

[--] [loppumuotoilut ja allekirjoitus]